

عنوان مقاله:

بررسی علل بیان ناپذیری تجربه‌های عرفانی در مثنوی‌های عطار(الهی‌نامه، منطق‌الطیر، مصیبت‌نامه)

محل انتشار:

فصلنامه ادبیات عرفانی، دوره 12، شماره 22 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

مریم مرادی - کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

ابراهیم رحیمی زنگنه - استادیار زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

خلاصه مقاله:

ناتوانی واژه در بیان تجربه‌های عرفانی را بیان ناپذیری می‌نامند. دارندگان تجربه عرفانی آگاهی عرفانی خود را فراتر از حد فهم و تقریر می‌دانند. آنها بر این باورند که در این تجربه استعلایی، نوعی آگاهی از حقیقت و ادراک امور به عارف دست می‌دهد که حریمی ماوراء عقل دارد و به قالب بیان در نمی‌آید. در نزد عارفان، همواره بیان حقایق و مفاهیم عرفانی با موانعی همراه است که زبان را از شرح این احوال ناتوان می‌سازد. موانع موضوع، متکلم، کلام و مستمع از بارزترین این موانع است که سبب بیان ناپذیری حقایق بلند عرفانی می‌شود. عطار نیشابوری نیز مانند دیگر عرفا در آثار خود به صورت‌های مختلف بیان ناپذیری تجربه‌های عرفانی را تبیین کرده و عملاً ناتوانی زبان را در بیان حقایق عرفانی نشان داده است. مسئله پژوهش حاضر واکاوی علل بیان ناپذیری تجارب عرفانی برای تبیین این موضوع است که زبان در بیان ناگفته‌های عرفانی چه مشکلی دارد که عرفا را در بیان این مدرکات درونی ناتوان می‌سازد. همچنین بازتاب و بسامد این موضوع بنیادی عرفانی در آثار عطار نیشابوری چگونه است؟ در این جستار به روش توصیفی-تحلیلی این موانع و بازتاب آنها در سه منظومه الهی‌نامه، مصیبت‌نامه و منطق‌الطیر عطار نیشابوری مورد بررسی قرار گرفته است. هر یک از این موانع با بسامدهای متفاوت مورد توجه عطار بوده و مانع موضوع و متکلم بیش از موانع دیگر در بیان حقایق و رموز الهی در زبان عطار مشهود است.

کلمات کلیدی:

تجربه‌های عرفانی، بیان ناپذیری، عطار نیشابوری، الهی‌نامه، مصیبت‌نامه، منطق‌الطیر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1153282>

